

РЕЦЕНЗІЇ

DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-6/54>**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ МІХЕЄВА МИКОЛИ ВОЛОДИМИРОВИЧА
«КОНФЛІКТНІ ТА НЕКОНФЛІКТНІ ПРОВАДЖЕННЯ
В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ»¹****Мота А.Ф., д.ю.н., доцент,
начальник кафедри адміністративної діяльності
факультету правоохоронної діяльності***Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького*

Монографічне дослідження М.В. Міхеєва «Конфліктні та неконфліктні провадження в адміністративному процесі» присвячене одній із нагальних і досить актуальних тем сьогодення. Україна проголосила курс на розбудову соціальної та правової держави, а також відповідне реформування публічних інституцій відповідно до вимог Європейського Союзу. Тому особливої уваги набувають питання узгодження організації функціонування системи публічної влади як в Україні, так і в розвинених державах є адміністративна діяльність, яка складається з великої кількості адміністративних проваджень. Саме здійснення владних повноважень органами публічної влади є адміністративною діяльністю.

У рецензованій роботі розглянуто питання аналізу та теоретичного обґрунтування саме адміністративної діяльності органів публічної влади в Україні.

Автор підкреслює, що недосконалість механізму адміністративно-правового регулювання адміністративних проваджень призводить до проблем у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які найбільше здійснюють адміністративні провадження.

Наприклад, працівники Національної поліції України склали за 2020 рік понад 0,9 млн адміністративних протоколів з усіх напрямів діяльності поліції. При цьому якщо взяти, наприклад, протоколи про порушення карантинних обмежень під час пандемії коронавірусу (COVID-19), то приблизно половина з них були скасовані в судах.

Така ситуація простежується і в діяльності інших правоохоронних органів та органів державної влади.

Минулого року співробітники Державної прикордонної служби України за результатами адміністративного провадження, віднесеного до компетенції цього органу, склали понад 33 тис. протоколів про адміністративні правопорушення з накладенням штрафів на суму понад 61,6 млн грн. І це з огляду на зменшення втричі пасажиропотоку через карантинні обмеження (у 2020 р. – 32,7 млн осіб). Крім того, у 2020 році за ст. 203 Кодексу України про адміністративні правопорушення (порушення правил перебування в Україні) виявлено більше 8 тис. іноземців та накладено штрафів на понад 30 млн грн.

Автор довів, що в основі конфліктних адміністративних проваджень лежить конфлікт, який у більшості випадків виникає між бажанням і діяльністю окремих громадян та встановленими правовими нормами. Водночас, згідно з дослідженням автора, у зарубіжних країнах в більшості випадків неконфліктні провадження здійснюються без участі чиновників шляхом застосування електронних засобів. Такий спосіб сприяє запобіганню корупційним правопорушенням.

У рецензованій роботі проаналізовано предмет і метод адміністративного права та процесу, визначено, що більшість правовідносин, які регулюються адміністративним правом, лежать у площині управління, тобто у сфері неконфліктних проваджень, проте окрема частина правовідносин, які фіксують конфліктні ситуації, що виникають між фізичними та юридичними особами, а також між згаданими особами та встановленими правовими нормами й приписами, належать до конфліктних проваджень.

Автором проведено аналіз теоретичних досліджень у сфері визначення суб'єктів адміністративних проваджень. Доведено, що суб'єктами адміністративних проваджень в Україні можуть бути як громадяни, так і юридичні особи.

Досліджуючи питання виникнення, існування та вирішення адміністративних конфліктів в Україні, М.В. Міхеєв доводить, що більшість правових конфліктів є адміністративними, а отже, вирішуються засобами адміністративного права. Визначено, що підґрунтя конфліктів у більшості випадків – це не конфлікти між особами, а конфлікти між громадянами та обмеженнями, встановленими відповідними державними органами й іншими органами, яким держава делегувала повноваження щодо встановлення певних правил і норм.

Встановлено, що неконфліктні провадження спрямовані на задоволення інтересів громадян і юридичних осіб. Початок неконфліктних проваджень фіксується тільки після заяви чи прохання фізичних та юридичних осіб. Держава самостійно не може розпочати неконфліктні провадження.

Монографія є першою роботою, у якій автор прагнув порівняти і класифікувати конфліктні та неконфліктні провадження в адміністративному процесі.

Зміст роботи відповідає її назві. Структура дослідження є логічною, висновки кореспондують поставленим автором завданням.

Фактологічні дані, що покладені в основу формулювання відповідних рекомендацій автора щодо вдосконалення адміністративного законодавства України, були запозичені із численних джерел, зокрема офіційних актів держав Європи та регламентів і статутів Європейського Союзу.

Монографічне дослідження М.В. Міхеєва має теоретичне значення, оскільки сприятиме стимулюванню міждисциплінарних досліджень правових проваджень, розширюватиме наукове поле теорії адміністративного права.

Практичне значення роботи полягає в тому, що сформульовані в ній висновки та рекомендації можуть бути використані під час коригування чинних і розроблення нових правових актів, що сприятимуть удосконаленню окремих видів адміністративних проваджень. Теоретичний зміст роботи та емпіричні дані можуть бути використані в навчальних курсах з адміністративного права.

Автор робить спробу визначити типи неконфліктних і конфліктних адміністративних проваджень. Зазначена

¹ Міхеєв М.В. Конфліктні та неконфліктні провадження в адміністративному процесі : монографія. Одеса : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 248 с. ISBN 978-966-289-479-0. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір ДП УКРПАТЕНТ № 104712 від 21 травня 2021 року.

класифікація здійснена в окремих наукових працях, проте вона не є остаточною та може бути змінена. Автором визначено такі типи адміністративних неконфліктних проваджень, як нормотворчі провадження, управлінські провадження, дозвільні провадження, реєстраційні провадження, атестаційні провадження, контрольні та наглядові провадження.

Загалом робота вражає одночасно широтою охоплення проблеми, глибиною теоретичного дослідження та змістовністю практичних рекомендацій. Дослідження ґрунтується на значній кількості наукових монографій, наукових і професійних періодичних виданнях, статутних документах, звітах (зокрема, міжнародних організацій),

сайтах неурядових правозахисних та інших організацій із Європи й США.

Монографія є оригінальним науковим дослідженням, яке містить раніше не опрацьовані аналітичні висновки та пропозиції. Відповідно до ст. 4 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та згідно з рішенням Національного органу інтелектуальної власності Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (УКРПАТЕНТ) на монографію М.В. Міхеєва «Конфліктні та неконфліктні провадження в адміністративному процесі» видане свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 104712 від 21 травня 2021 року.